

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ต่อความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ปกครองเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental research) เพื่อศึกษาระดับความรู้ และพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ปกครองเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์เด็กเล็กบ้านเจดีย์แม่ครัว เปรียบเทียบระดับความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ปกครองเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจดีย์แม่ครัวก่อนและหลังการได้รับโปรแกรม และเปรียบเทียบระดับความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ปกครองเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจดีย์แม่ครัวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 2 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary) ศึกษาโดยค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาภาคสนาม (Field Study) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการศึกษา

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบ 2 กลุ่ม วัดผล 2 ครั้งก่อนและหลังการทดลอง (Quasi – Experimental Research, Two – Group pretest-posttest designs) ในกลุ่มผู้ปกครอง และวิจัยกึ่งทดลอง แบบ 1 กลุ่ม วัดผล 2 ครั้งก่อนและหลังการทดลอง (Quasi – Experimental Research, One – Group pretest-posttest designs) ในกลุ่มผู้ดูแลเด็ก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองเด็ก จำนวน 161 คน และผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจดีย์แม่ครัว จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง

มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ปกครองเด็ก ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 คน คัดเลือกโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลาก แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 41 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน เนื่องจากในการวิจัยแบบทดลองหรือกึ่งทดลอง ควรจะกำหนดขนาดตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุด 20-30 ราย (Polit & Hugler, 1999)

ส่วนผู้ดูแลเด็กศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 9 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การศึกษา อาชีพ ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว จำนวนบุตร ผู้ที่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด จำนวนบุคคลในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้กรอบของกรมสุขภาพจิต ประกอบไปด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด 2 ระดับ ดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

การแปลผลระดับความรู้โดยรวม ใช้ค่าผลรวม (Sum) ของคะแนนความรู้ แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยคำนวณใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (เพชรร้อย สิงห์ช่างชัย, 2539) ดังนี้

$$\frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}} = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยสูงสุด-คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

$$= \frac{20-0}{4}$$

$$= 5$$

แบ่งระดับความรู้ได้ดังนี้

ช่วงคะแนนรวม	ระดับความรู้
0 - 4	น้อยมาก
5 - 10	ควรปรับปรุง
11 - 15	พอใช้ได้
16 - 20	ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้กรอบของกรมสุขภาพจิต ประกอบไปด้วยคำถาม จำนวน 30 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ดังนี้ ทำเป็นประจำทุกวัน ทำเป็นประจำ ทำบ่อยครั้ง ทำบางครั้ง ไม่ทำเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ทำเป็นประจำทุกวัน	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
ทำเป็นประจำ	ให้ 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
ทำบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
ไม่ทำเลย	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน

การแปลผลระดับพฤติกรรมโดยรวม ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนพฤติกรรม แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยคำนวณใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (เพชรน้อย ดิ่งหิซางซัย, 2539) ดังนี้

$$\frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}} = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยสูงสุด-คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{4}$$

$$= 1.00$$

แบ่งระดับพฤติกรรมได้ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1.00-1.99	น้อยมาก
2.00-2.99	ควรปรับปรุง
3.00-3.99	พอใช้ได้
4.00-5.00	ดี

ชุดที่ 2 โปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์เด็ก อายุ 0-6 ปี ผู้วิจัยปรับปรุงเนื้อหาจากคู่มือเสริมสร้างไอคิวและอีคิวเด็กสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง เด็กวัยแรกเกิด ถึง 5 ปี คู่มือเสริมสร้างไอคิว และอีคิวเด็กสำหรับครู/พี่เลี้ยงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคู่มือความรู้เพื่อ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3-11 ปี สำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครองของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีเนื้อหาประกอบไปด้วยความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ แนวทางในการ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี การพัฒนาความฉลาดทาง อารมณ์ด้านเก่ง และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข

การตรวจสอบเครื่องมือ

การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามความรู้ แบบสอบถามพฤติกรรม และ โปรแกรมการให้ความรู้ โดยการนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด และโปรแกรมการให้ความรู้ไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพยาบาลเด็ก การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก และการศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบภาษา ความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์และ ความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่า CVI (Content Validity Index) ได้ค่า ความตรงของแบบสอบถามวัดความรู้ = 0.88 และแบบสอบถามพฤติกรรม = 0.82 ถือว่าอยู่ในระดับ ดี โดยเกณฑ์กำหนดไว้ว่า ถ้าค่า CVI มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับ จุดมุ่งหมาย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550) หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำแบบสอบถามนั้นไปทดลองใช้

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรม โดยการนำ แบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กและผู้ดูแลเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่เตาไห ตำบล หนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ปัญหาอุปสรรค ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ KR-21 ของ Kurder- Richardson หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้ เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ได้เท่ากับ 0.71 และใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมความ ฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 0.77 ถือว่าอยู่ในระดับใช้ได้ ซึ่งในการวิจัยยอมรับเครื่องมือที่มีค่าความ เชื่อย 0.70 ขึ้นไป (เรณา พงษ์เรืองพันธ์ุและประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์ุ, 2549)

3.4 การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการหลังจากได้รับความยินยอม จากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝกใหม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับเพื่อการวิจัยเท่านั้นและการบันทึกจะไม่เปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ออกจดหมายขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยพายัพ ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝกใหม่
2. สุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองเด็ก โดยการจับฉลากให้ได้จำนวนตามที่ต้องการ
3. สุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการนำรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาเรียงหมายเลข แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากเลือกหมายเลขกลุ่ม ได้หมายเลขคือเป็นกลุ่มทดลองและหมายเลขคู่เป็นกลุ่มควบคุม ส่วนผู้ดูแลเด็กจัดเป็นกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว
4. เก็บข้อมูลโดยการแนะนำตัว ที่แจ้งวัตถุประสงค์ การพิทักษ์สิทธิ์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง
5. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมงานวิจัย ผู้ศึกษาจึงแจกแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรม การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการทดลอง (Pre-test) ให้แก่ผู้ปกครองเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผู้ดูแลเด็ก
6. หลังจากนั้น 1 เดือน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรม การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลอง (Post-test) แก่ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มควบคุม และจัดอบรมตามโปรแกรมการให้ความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้แก่กลุ่มทดลองทั้งผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก
7. หลังจากอบรม 1 เดือน แจกแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรม การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (Post-test) แก่กลุ่มทดลองทั้งผู้ปกครองเด็กและผู้ดูแลเด็ก
8. เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows version 14.0 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไป
2. หาค่า sum และค่า Mean คำนวณระดับคะแนนความรู้และ พฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ แล้วนำไปแปลค่าตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความรู้และคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมของผู้ปกครองเด็ก โดยใช้ Paired t-test
4. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความรู้และคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมของผู้ดูแลเด็ก โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ)
5. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความรู้และคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของของผู้ปกครองเด็กระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ Independent t-test